

एकइति अंतर्यामित्वरूपमवकल्याणमित्यर्थः प्रवणान्निर्देशात् ॥ ८ ॥ भवाभवौत्वभिजानन्तौ तावेवाभिजानन्तयोरपिमध्येश्रेयोमोक्षगुणरत्नेन जानन्नपिनकरोमि श्रवणा
द्यभ्यासेन संपादयामि परासु अधर्म्यासु निमित्तभूतासु कुर्वन्कर्माणि नियुक्तः शास्त्रा ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ पर्यायैः कालक्रमगतैः सुखेदुःखैः द्वेष्टादुःखस्य कर्तृत्वाभिमानएवदुःखमित्यर्थः ॥ १३ ॥
आपदः कान्पुरुषान्नोपनमन्ति नानुसरन्ति अपितु सर्वानेव परावरज्ञाः सदसद्वस्तुविदः न संभ्रमन्ति न बिभ्यति ॥ १४ ॥ नाभिपद्यते न सज्जते अतिकच्छ्रव्यसनेषु दुर्निवार्येषु दुःखेषु ॥ १५ ॥ १६ ॥ प्रणुदन्द्

एकः शास्तान द्वितीयोस्ति शास्ता गर्भेशयानं पुरुषं शास्ति शास्त्रा ॥ तेनानुयुक्तः प्रवणादिवोदकं यथानियुक्तोऽस्मितथावहामि ॥ ८ ॥ भवाभवौत्वभिजानन्ग
रीयो ज्ञानाच्छ्रेयो न तु तद्वैकरोमि ॥ आशासु धर्म्यासु परासु कुर्वन् यथानियुक्तोऽस्मितथावहामि ॥ ९ ॥ यथायथास्य प्राप्तव्यं प्राप्नोत्येव तथा तथा ॥ भवितव्यं य
थायच्च भवत्येव तथा तथा ॥ १० ॥ यत्र यत्रैव संयुक्तो धात्रा गर्भे पुनः पुनः ॥ तत्र तत्रैव वसति न यत्र स्वयमिच्छति ॥ ११ ॥ भावो यो यमनुप्राप्तो भवितव्यमिदं
मम ॥ इति यस्य सदा भावो न समुत्पद्यते कदाचन ॥ १२ ॥ पर्यायैर्हन्यमानानामभियोक्तान विद्यते ॥ दुःखमेतत्तु यद्वेष्टाकर्ताहमिति मन्यते ॥ १३ ॥ ऋषींश्च देवां
श्च महासुरांश्च त्रैविद्यवृद्धांश्च वने मुनींश्च ॥ कान्नापदो नोपनमन्ति लोके परावरज्ञास्तु न संभ्रमन्ति ॥ १४ ॥ न पण्डितः क्रुध्यति नाभिपद्यते न चापि संसीदति न प्र
हृष्यति ॥ न चार्थकच्छ्रव्यसनेषु शोचते स्थितः प्रकृत्या हि मवानिवाचलः ॥ १५ ॥ यमर्थसिद्धिः परमानमोहयेत्तथैव काले व्यसनं नमोहयेत् ॥ सुखं च दुःखं
च तथैव मध्यमं निषेवते यः स धुरंधरो नरः ॥ १६ ॥ यांयामवस्थां पुरुषो धिगच्छेत्तस्यां रमेतापरितप्यमानः ॥ एवं प्रवृद्धं प्रणुदन्मनोजं संतापमायासकरं शरीरा
त् ॥ १७ ॥ न तत्सदः सत्परिषत्सभा च सा प्राप्य यां न कुरुते सदा भयं ॥ धर्मतत्त्वमवगात्थ बुद्धिमान्योभ्युपैति स धुरंधरः पुमान् ॥ १८ ॥ प्राज्ञस्य कर्माणि दुरन्व
यानि न वै प्राज्ञो मुत्पद्यति मोहकाले ॥ स्थानाद्भ्युतश्चेन्नमुमोहोत्तमस्तावत्कच्छ्रामापदं प्राप्य वृद्धः ॥ १९ ॥

रीकुर्वन् ॥ १७ ॥ विवेकदौर्लभ्यमाह नतदिति श्रीतस्मार्तलौकिकन्यायान्यायविवेचका जनसमाजाः सदः पर्वत्सभाख्याः भयं धर्मविष्णुवजं धुरंधरः सभ्यश्रेष्ठः धर्मतत्त्वमपि दुरवगाहं किमुत ब्रह्मतत्त्वमिति भावः
॥ १८ ॥ दुरन्वयानि दुर्ज्ञेयोदकाणि नमुमोहगौतम इति पाठे अहल्याजारस्य इंद्रस्य त्रपाजननार्थं मर्मोद्घाटनं गौतमस्य च दारापहारे पिथैर्यवर्णनं स्थानादहल्यायाः शप्तत्वेन शिलारूपत्वात् गार्हस्थ्याद्भ्युतः न त्वत्स
दशोहमजितचित्तोस्मि किंतु गौतमवजितचित्तोस्मीति भावः ॥ १९ ॥